

—
Верховний
Суд

ОГЛЯД
судової практики
Касаційного цивільного суду
у складі Верховного Суду
за 2023 рік

Зміст

1. Спори про захист честі, гідності та ділової репутації	3
2. Спори, що виникають із питань захисту права власності	3
3. Спори, що виникають із питань захисту прав інтелектуальної власності	5
4. Спори, що виникають із земельних правовідносин	6
5. Спори, що виникають із правочинів, зокрема договорів	8
6. Спори, що виникають із виконання чи невиконання договірних / недоговірних зобов'язань	16
7. Спори, що виникають із трудових правовідносин	17
8. Спори, що виникають із житлових правовідносин	23
9. Спори, що виникають із сімейних правовідносин	26
10. Спори, пов'язані з відшкодуванням шкоди	31
11. Спори, що виникають із спадкових правовідносин	34
12. Спори, що виникають із питань визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави	38
13. Спори щодо розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи ДВС	38
14. Справи щодо оспорування, визнання, надання дозволу на виконання рішень міжнародних арбітражів	40
15. Питання процесуального права	41

1. Спори про захист честі, гідності та ділової репутації

Поширення (розміщення) особою фото в соціальній мережі в інтернеті без обмеження кола користувачів, які можуть переглядати це фото, є публічним показом фото, який здійснює ця особа самостійно. Тож використання таких фото іншими особами є правомірним, адже попереднє поширення (розміщення) у соціальній мережі було публічним і за згодою особи, яка своїми діями зробила таку інформацію відкритою. У разі якщо фото були відкриті лише для певного кола користувачів, то публічного розповсюдження таких фото не було, а отже їх використання без згоди особи є неправомірним

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 19 липня 2023 року у справі № 214/11028/21 (провадження № 61-13067св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112433950>.

Не підлягає спростуванню інформація, отримана під час проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні, оскільки законом встановлений інший порядок оскарження такої інформації (її дослідження здійснюється під час досудового розслідування у відповідному кримінальному провадженні)

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 16 серпня 2023 року у справі № 646/2173/21 (провадження № 61-3116св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112896122>.

З метою захисту свого особистого немайнового права, у тому числі права на ділову репутацію, юридична особа може звернутися до суду із заявою про встановлення факту недостовірності інформації в порядку окремого провадження на підставі абзацу 3 частини четвертої статті 277 ЦК України, якщо особа, яка поширила недостовірну інформацію, достовірно невідома. У такому випадку абзац 3 частини четвертої статті 277 ЦК України потрібно тлумачити в контексті змісту частини першої статті 91 ЦК України та частини першої статті 94 ЦК України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 грудня 2023 року у справі № 504/4099/16-ц (провадження № 61-11424сво23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115750120>.

2. Спори, що виникають із питань захисту права власності

При виділі у власність одному із співвласників частини зі спільного нерухомого майна в порядку статті 364 ЦК України суд повинен зазначити у судовому рішенні, яка частка виділяється іншому співвласнику, тим самим визначивши конкретний окремий об'єкт нерухомого майна, який залишається в його власності

3 Рішення, внесені до ЄДРСР, за 2023 рік

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 8 березня 2023 року у справі № 559/1923/17 (провадження № 61-5181св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109547237>.

Державна реєстрація рухомого майна, здійснена на підставі неукладеного правочину, що порушує права особи, яка за наявності такої реєстрації позбавлена можливості зареєструвати транспортний засіб на підставі укладеного з продавцем договору купівлі-продажу, підлягає скасуванню. Внаслідок скасування державної реєстрації рухомого майна, здійсненої на підставі неукладеного правочину, позивач не позбавлений можливості в позасудовому порядку звернутися до реєстратора з відповідною заявою для набуття права власності на транспортний засіб

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 10 травня 2023 року у справі № 204/8118/14 (провадження № 61-8367св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110813990>.

Одночасне поєднання конструкції позову співвласника майна про припинення права на частку в спільному майні іншого співвласника та визнання за собою права власності на цю частку є недопустимим

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 31 травня 2023 року у справі № 169/740/20 (провадження № 61-774св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111524365>.

Під час розгляду справ про поділ нерухомого майна в натурі не вимагається надання суду попередніх дозволів на виконання будівельних робіт, навіть у випадку, коли такий поділ вимагатиме переобладнання та перепланування з проведенням робіт, які передбачають втручання в несучі конструкції та/або інженерні системи загального користування

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 листопада 2023 року у справі № 707/2516/18 (провадження № 61-5919сво22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115031064>.

Проживання дитини з одним із батьків та існування у іншого заборгованості зі сплати аліментів не є підставою для збільшення частки у майні одного з подружжя, однак у разі зростання заборгованості за аліментами сторони не позбавлені можливості у порядку статті 190 СК України укласти договір про припинення права на аліменти для дитини у зв'язку з передачею права власності на нерухоме майно

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15 листопада 2023 року у справі № 521/11825/20 (провадження № 61-3341св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114962294>.

Вимоги про оспорювання акта та постанови про передачу майна стягувачу в рахунок погашення боргу є спором про право цивільне, пов'язані, зокрема, з належністю майна особі, незалежно від того, хто оспорує такі акти та постанови (боржник чи інша заінтересована особа), тому вирішення таких спорів здійснюється судами цивільної юрисдикції.

Права та інтереси співвласника у спільній частковій власності на рухому неподільну річ мають захищатися шляхом виплати компенсації від іншого недобросовісного співвласника – боржника, який не повідомив виконавця та/або кредитора (стягувача) про наявність правового режиму спільної часткової власності на відповідну рухому неподільну річ, і на неї відбулося звернення стягнення (продаж на торгах, передача стягувачу)

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 грудня 2023 року у справі № 463/13099/21 (провадження № 61-11609сво23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115750121>.

Передання власником у користування іншій особі транспортного засобу не вважається вибуттям транспортного засобу з володіння власника (особи, якій він передав майно в користування) поза його волею в розумінні положень пункту 3 частини першої статті 388 ЦК України.

Власник речі (у цьому випадку – автомобіля) повинен нести ризик обрання контрагента, який може своєю недобросовісною поведінкою позбавити його права на вилучення своєї речі. У такому разі власник може захистити своє право шляхом звернення з позовом про відшкодування збитків до особи, якій він передав річ у користування і володіння, оскільки спірне майно вибуло з його власності з його волі, а тому правовий механізм, передбачений статтею 388 ЦК України, застосуванню до спірних правовідносин не підлягає

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 грудня 2023 року у справі № 752/5281/20 (провадження № 61-1371сво23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115859345>.

Аналогічний правовий висновок викладено у постанові Верховного Суду від 11 грудня 2023 року у справі № 607/8879/21 (провадження № 61-7375сво22): <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116606726>.

3. Спори, що виникають із питань захисту прав інтелектуальної власності

Рішення про відмову в реєстрації авторського права на твір має бути обґрунтованим і вмотивованим, містити конкретні підстави для відмови, а також переконливі та зрозумілі для заявника мотиви прийняття такого рішення

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 вересня 2023 року у справі № 757/519/20-ц (провадження № 61-4509св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113324529>.

Ліцензійний договір, вчинений одним із співсуб'єктів прав на торговельну марку, вважається правомірним до моменту спростування презумпції правомірності правочину внаслідок визнання судом його недійсним.

Оскільки у пункті 3 статті 16 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» по-іншому визначені правові наслідки відсутності договору між співсуб'єктами прав на торговельну марку і він суперечить статті 428 ЦК України, то з урахуванням правила про пріоритетність норм ЦК України над нормами інших законів застосуванню підлягає стаття 428 ЦК України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 8 листопада 2023 року у справі № 755/3412/22 (провадження № 61-2470св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114904614>.

4. Спори, що виникають із земельних правовідносин

При існуванні самочинного будівництва власник земельної ділянки може вимагати не надання права на знесення самочинного будівництва на підставі судового рішення, а, зокрема, зобов'язання порушника знести самочинне будівництво самостійно або за його рахунок чи визнання за власником земельної ділянки, на якій здійснено самочинне будівництво, права власності на нерухоме майно, яке самочинно збудоване. Вимога власника земельної ділянки про надання права на знесення самочинного будівництва, розташованого на ній, не є належним способом захисту

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15 березня 2023 року у справі № 201/2288/20 (провадження № 61-7154св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109592622>.

Зайняття земельної ділянки, на якій розташована пам'ятка археології, слід розглядати як не пов'язане з позбавленням володіння порушення права власності держави. У такому разі позовну вимогу зобов'язати повернути земельну ділянку слід розглядати як негаторний позов, який можна заявити впродовж усього часу тривання порушення прав законного володільця відповідної земельної ділянки

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 17 травня 2023 року у справі № 748/1335/20 (провадження № 61-11516св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111125335>.

Особа, яка оскаржила судові рішення про виділення їй із резервного фонду земель запасу земельної ділянки в натурі (на місцевості), не може потрапити в гірше становище порівняно з тим, якого така особа досягнула в попередній інстанції в результаті своєї ж скарги

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 24 травня 2023 року у справі № 179/363/21 (провадження № 61-4060св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111250919>.

Якщо позов спрямований на відновлення власником володіння спірною земельною ділянкою, вимогу про зобов'язання фізичної особи, яка незаконно набула права власності на земельну ділянку фермерського господарства, повернути у відання держави земельну ділянку слід розуміти як вимогу про витребування цієї ділянки з чужого незаконного володіння на користь власника

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 30 серпня 2023 року у справі № 633/409/18 (провадження № 61-19180св20) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113176159>.

Землі природно-заповідного фонду, що перебувають у державній, комунальній власності, не підлягають приватизації. Такі землі можуть перебувати у приватній власності лише у зв'язку з формуванням на цих земельних ділянках об'єктів природно-заповідного фонду чи включенням земельних ділянок, що належать фізичним чи юридичним особам, до земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення. Вилучення (викуп) земель природно-заповідного фонду з комунальної власності, зокрема для будівництва житла, можливе тільки за рішенням відповідної місцевої ради за обов'язковим погодженням з Верховною Радою України. При задоволенні негативного позову прокурора вимога про скасування рішення про державну реєстрацію прав та їх обтяжень на земельну ділянку, яка знаходиться в межах земель природно-заповідного фонду, відповідає ефективному способу захисту порушених прав держави

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 жовтня 2023 року у справі № 734/1560/20 (провадження № 61-7616св23) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114187180>.

Звільнення земельної ділянки від самочинно побудованих споруд передбачає їх демонтаж на будівельні матеріали та конструктивні елементи, а тому внаслідок зобов'язання відповідача звільнити самовільно зайняту земельну ділянку комунальної власності ні право власності останнього, ні право власності його дружини на такі матеріали та конструктивні елементи порушено не буде

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 4 жовтня 2023 року у справі № 741/1181/21 (провадження № 61-9414св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113967360>.

У справі про встановлення порядку землекористування суд не повинен вирішувати будь-які вимоги, пов'язані з розпорядженням земельною ділянкою

чи правом власності на неї. Встановлюючи порядок користування земельною ділянкою, суд має лише визначити умови, на яких співвласники домоволодіння її використовуватимуть, з метою забезпечення ефективної реалізації ними своїх прав щодо користування майном

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 22 листопада 2023 року у справі № 712/5278/20 (провадження № 61-10350св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115126913>.

Якщо строк користування орендованою земельною ділянкою сільськогосподарського призначення, у тому числі приватної власності, закінчився уже після введення воєнного стану, строк дії договору оренди вважається поновленим на один рік без волевиявлення сторін відповідних договорів і без внесення відомостей про поновлення договору до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, що відповідає пункту 27 розділу X «Перехідні положення» ЗК України, який має зворотну дію в часі та повинен застосовуватися із 24 лютого 2022 року

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 23 листопада 2023 року у справі № 685/547/23 (провадження № 61-13246св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115201833>.

5. Спори, що виникають із правочинів, зокрема договорів

Спроба позивача використати такий спосіб захисту, як визнання недійсним повідомлення про анулювання боргу, не відповідає засадам презумпції правомірності правочину та є неефективним способом захисту

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 січня 2023 року у справі № 758/2990/17 (провадження № 61-6756св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108360663>.

Якщо правочин укладений від імені особи іншою особою, яка не була уповноважена на таке представництво й не мала жодних повноважень діяти від імені свого довірителя, положення частини першої статті 241 ЦК України щодо вчинення представником правочину з перевищенням повноважень та наступного його схвалення не застосовуються

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 18 січня 2023 року у справі № 752/22077/19 (провадження № 61-1069св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108605702>.

Нотаріус при вчиненні виконавчого напису повинен переконатися належним чином як у безспірності розміру заборгованості, з метою погашення

якої запропоновано звернути стягнення за виконавчим написом, так і в самому розмірі такої заборгованості

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15 лютого 2023 року у справі № 947/10174/21 (провадження № 61-11444св22) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109132244>.

Факт вибуття майна поза волею власника має бути встановлено стосовно саме первинного власника майна, а не осіб, які набули право власності на спірне майно після його первинного відчуження та які надалі знову відчужили його. Водночас витребування майна в добросовісного набувача неможливе, адже це призведе до порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 22 лютого 2023 року у справі № 202/8669/19 (провадження № 61-20544св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109302936>.

Будь-який правочин, вчинений боржником у період настання в нього зобов'язання з погашення заборгованості перед кредитором, внаслідок якого боржник перестає бути платоспроможним, має ставитися під сумнів у частині його добросовісності та набуває ознак фраздаторного правочину. Дарування боржником спірного майна на користь родича є ознакою того, що спірне майно залишилось у сім'ї боржника, однак не у власності останнього, що також свідчить про його недобросовісну поведінку та намагання уникнути відповідальності за рахунок спірного майна

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 8 березня 2023 року у справі № 127/13995/21 (провадження № 61-989св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109547239>.

Початок перебігу позовної давності за позовами про стягнення заборгованості у зв'язку з невиконанням зобов'язань у договірних правовідносинах з визначеним строком виконання починається зі спливом цього строку. Цивільне право кредитора є порушеним з моменту невиконання зобов'язання. Вчинення нотаріусом виконавчого напису не впливає на перебіг позовної давності, а саме не перериває та не зупиняє її перебіг. Визнання судом виконавчого напису нотаріуса таким, що не підлягає виконанню, не впливає на перебіг позовної давності й саме по собі не є поважною причиною пропуску позовної давності

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 13 березня 2023 року у справі № 554/9126/20 (провадження № 61-13760сво21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109871562>.

Договір про придбання державою акцій неплатоспроможного банку та вкладника, якого визнано пов'язаною з банком особою, укладений на підставі частини шостої статті 41-1 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», не може бути кваліфікований як нікчемний

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 квітня 2023 року у справі № 201/5856/17 (провадження № 61-3462св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110208150>.

У разі якщо банком (цесіонарій) на виконання договору комісії сплачено передані йому фізичною особою (комітент) грошові кошти за договором факторингу іншому банку (цедент), не набувши на них права, в такому випадку лише у разі визнання недійсними договорів комісії та факторингу у комітента може виникнути право на повернення безпідставно набутого майна (грошей) цедентом та, починаючи з часу набрання законної сили рішенням суду про визнання договорів недійсними, на стягнення передбачених статтею 625 ЦК України коштів

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 квітня 2023 року у справі № 461/4066/21 (провадження № 61-8984св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110412203>.

Якщо договір позики укладено на невизначений строк, а, строк виконання зобов'язання повернути позику визначено моментом пред'явлення вимоги, то початок перебігу позовної давності щодо повернення основної суми позики починається не з дати укладення договору позики, а з дати невиконання пред'явленої позикодавцем вимоги про її повернення

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 19 квітня 2023 року у справі № 755/7216/21 (провадження № 61-1307св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110339299>.

Застосування судом до процедури виконання судового рішення мораторію після втрати чинності Законом України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» не впливає на процедуру звернення стягнення на предмет іпотеки, зокрема шляхом проведення прилюдних торгів у межах виконавчого провадження, оскільки при підготовці та проведенні прилюдних торгів державний виконавець керується чинним на момент їх проведення законодавством

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 10 травня 2023 року у справі № 501/2862/15-ц (провадження № 61-7407св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110910046>.

Для визнання правочину недійсним на підставі статті 229 ЦК України наявність чи відсутність помилки – неправильного сприйняття позивачем фактичних обставин правочину, що вплинуло на волевиявлення особи під час укладення договору дарування замість договору довічного утримання, суд визначає не тільки за фактом прочитання сторонами тексту оспорюваного договору дарування та роз'яснення нотаріусом суті договору, а й за такими обставинами, як: вік позивача, його стан здоров'я та потреба у зв'язку із цим у догляді й сторонній допомозі; наявність у позивача спірного житла як єдиного; відсутність фактичної передачі спірного нерухомого майна за оспорюваним договором дарувальником обдаровуваному та продовження позивачем проживання в спірному будинку після укладення договору дарування

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 24 травня 2023 року у справі № 337/5653/19 (провадження № 61-3221св23) можна ознайомитися за посиланням: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/111278872>.

Кредитна заборгованість визначається умовами кредитного договору та вимогами закону, а суд у будь-якому разі має стягнути ту суму, яка була доведена і щодо якої у суду немає сумніву. Суд першої інстанції у межах наданих йому процесуальним законодавством повноважень не позбавлений можливості самостійно зробити розрахунок заборгованості, якщо не погоджується з розрахунком, наданим позивачем, оскільки незгода з наданим судом розрахунком не є підставою для відмови у задоволенні позову у повному обсязі

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 7 червня 2023 року у справі № 234/3840/15-ц (провадження № 61-3014св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111460288>.

Звернення стягнення на предмет іпотеки відповідно до іпотечного застереження за існування відповідних обставин, зокрема невиконання позичальником зобов'язань за кредитним договором, що призвело до виникнення простроченої заборгованості, дотримання процедури примусового звернення стягнення на предмет іпотеки у позасудовому порядку у період, коли не діяв Закон України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» (21 та 22 квітня 2021 року) та за обставин прийняття 13 квітня 2021 року Верховною Радою України законів № 1381-IX та № 1382-IX, які опубліковані 22 квітня 2021 року та набрали чинності 23 квітня 2021 року, є правомірним, не свідчить про порушення іпотекодержателем принципів справедливості, добросовісності та розумності

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 червня 2023 року у справі № 718/1816/21 (провадження № 61-3528сво22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111709333>.

Розмір збитків у разі вилучення товару за рішенням суду визначається судом з урахуванням ринкових цін, що існували в місці, де зобов'язання має бути виконане, на день пред'явлення позову, якщо інше не встановлено договором або законом, а не на день придбання майна. Суд має підстави визначити розмір збитків, беручи до уваги ринкові ціни, що існували на день ухвалення рішення, якщо на момент ухвалення рішення відповідні ціни істотно зросли порівняно з датою подання позову. Застосування цього правила здійснюється не за ініціативою суду (що було б порушенням принципу диспозитивності процесу), а лише за позовом кредитора (позивача)

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 3 липня 2023 року у справі № 369/6092/20 (провадження № 61-1447сво22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112058227>.

Наданий суду Національним банком України Звіт про концентрацію ризиків за пасивними операціями банку (форма № 625) може бути належним і допустимим доказом неповернення коштів банком вкладнику та в сукупності з іншими доказами підтверджувати укладення між сторонами відповідних банківських договорів і внесення відповідних коштів за цими договорами

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 3 липня 2023 року у справі № 175/4639/19 (провадження № 61-11582сво21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112058271>.

З огляду на правило тлумачення умов договору *contra proferentem* вказівка в договорі купівлі-продажу нерухомого майна, проєкт якого підготовлено продавцем, на курс умовної одиниці до гривні на день укладення договору, без подальшої узгодженої сторонами сплати коштів з прив'язкою до іноземної валюти, не є підставою для висновку щодо наміру сторін визначити ціну договору у гривнях з урахуванням курсу долара США на день платежу

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 19 липня 2023 року у справі № 753/2971/19 (провадження № 61-7174св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112370142>.

Відсутність згоди кредитора на переведення боргу не зумовлює нікчемності договору про переведення боргу між новим і первісним боржниками, а свідчить, що такий договір не породив правових наслідків для кредитора, тобто не відбулося переведення боргу

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 4 липня 2023 року у справі № 357/7048/22 (провадження № 61-4642св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111999020>.

Особа, яка є власником нерухомого майна, набутого у власність на підставі договору довічного утримання, відповідно до частини третьої статті 388

ЦК України має право на його витребування від останнього набувача, який набув право власності на це саме майно за договорами дарування в осіб, які не мали права його відчужувати

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 16 серпня 2023 року у справі № 161/2552/21 (провадження № 61-120св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112896016>.

У разі вчинення боржником фраздаторного правочину ефективним способом захисту права / інтересу кредитора за вимогою про повернення сторін в первісний стан, тобто відновлення становища, яке існувало до порушення (пункт 4 частини другої статті 16 ЦК України), є повернення відповідного майна боржнику, і для такого повернення оспорювання наступних правочинів (реєстраційних дій) щодо цього майна не вимагається

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 13 вересня 2023 року у справі № 522/21486/18 (провадження № 61-6881св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113454747>.

Пункт договору іпотеки, в якому його сторонами обумовлено позасудове звернення стягнення на предмет іпотеки, необхідно розуміти як іпотечне застереження, яке не потребує укладення окремого договору про застосування відповідного способу звернення стягнення на предмет іпотеки

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 18 вересня 2023 року у справі № 363/2337/19 (провадження № 61-6787сво21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113721715>.

Подружжя, яке домовляється в шлюбному договорі про непоширення на майно, набуте ними за час шлюбу, положень статті 60 СК України, після настання строку повернення позики чи пред'явлення позову про стягнення боргу діє очевидно недобросовісно та зловживає правами стосовно кредитора, оскільки такий договір направлено на недопущення звернення стягнення на майно боржника чи зменшення обсягу майна боржника

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 вересня 2023 року у справі № 755/3563/21 (провадження № 61-1957св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113396036>.

На стадії виконання рішення суду позивач (стягувач) має право лише на отримання сум, передбачених статтею 625 ЦК України, а не на зміну попереднього рішення в частині збільшення стягнутої судом суми боргу внаслідок зміни курсу валют під час виконання попереднього рішення, адже такий підхід є порушенням принципу юридичної визначеності

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 18 жовтня 2023 року у справі № 754/2449/22 (провадження № 61-13205св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114389835>.

Якщо представник вчинив правочин не в інтересах довірителя, а у власних, то це є підставою для визнання такого правочину недійсним. У такому випадку довіритель не повинен доводити, що цей правочин вчинено не в його інтересах, збитковість правочину, недобросовісність чи нерозумність своїх дій

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 жовтня 2023 року у справі № 388/339/20 (провадження № 61-5979св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114187331>.

Враховуючи наявність законодавчої колізії щодо визначення, який закон є спеціальним у регулюванні правовідносин щодо оформлення договору купівлі-продажу нерухомого майна, укладеного на біржі, нотаріально не посвідчений договір купівлі-продажу нерухомого майна, укладений на біржі на виконання зобов'язання за договором позики, який є дійсний і не виконаний позивачем, не може вважатися нікчемним. Не допускаються дії особи, які вчиняються з наміром завдати шкоди іншій особі, а також зловживання правом в інших формах. При здійсненні цивільних прав особа повинна додержуватися моральних засад суспільства

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 жовтня 2023 року у справі № 175/3609/20 (провадження № 61-1600св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114369755>.

Якщо в кредитному договорі банк не зазначив та не надав доказів наявності, переліку додаткових та супутніх банківських послуг кредитодавця та/або кредитного посередника, які пов'язані з отриманням, обслуговуванням і поверненням кредиту, які надаються позичальнику та за які банком встановлена щомісячна комісія за обслуговування кредиту (розрахунково-касове обслуговування), то положення кредитного договору щодо обов'язку позичальника щомісячно сплачувати плату за обслуговування кредиту (розрахунково-касове обслуговування) є нікчемними відповідно до частин першої та другої статті 11, частини п'ятої статті 12 Закону України «Про споживче кредитування»

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 листопада 2023 року у справі № 204/224/21 (провадження № 61-4202сво22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114848835>.

Правовідносини, що виникли між позикодавцем і позичальником, після смерті останнього трансформуються у зобов'язальні правовідносини

між позикодавцем та спадкоємцями позичальника і вирішуються у порядку, передбаченому положеннями статті 1282 ЦК України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 1 листопада 2023 року у справі № 409/479/17 (провадження № 61-21003св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114653324>.

Кодекс систем розподілу, затверджений постановою НКРЕКП, не є актом цивільного законодавства, тому він не може регулювати цивільні відносини, зокрема і щодо порядку укладення договорів.

Тому в частині визначення моменту укладення договору про стандартне приєднання до електричних мереж системи розподілу застосуванню підлягають норми статей 633, 638 – 642 ЦК України, а не пункту 4.5.5 Кодексу систем розподілу

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 23 листопада 2023 року у справі № 641/8379/21 (провадження № 61-12617св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115348624>.

На рівні Конституції України та закону не передбачено можливості Національного банку України регулювати вимоги щодо форми такого одностороннього правочину, як відмова від договору банківського вкладу

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 23 листопада 2023 року у справі № 757/42452/20 (провадження № 61-11837св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115201832>.

Позовна вимога зобов'язати банк здійснити реструктуризацію заборгованості за кредитним договором спрямована на захист цивільного права споживача, тому обраний спосіб захисту є ефективним та забезпечує реальне поновлення / захист його порушеного права щодо реструктуризації наявного кредитного боргу.

Пред'явлення окремої вимоги про визнання неправомірними дій банку щодо відмови в задоволенні заяви про здійснення реструктуризації кредитної заборгованості не є обов'язковим, оскільки суд незалежно від наявності такої вимоги повинен надати оцінку правомірності дій банку

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 грудня 2023 року у справі № 72/3603/21 (провадження № 61-11901св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115598548>.

6. Спори, що виникають із виконання чи невиконання договірних / недоговірних зобов'язань

Безпідставно набуті грошові кошти не підлягають поверненню на підставі статті 1212 ЦК України, якщо потерпіла особа знає, що в неї немає зобов'язання (немає обов'язку) для сплати коштів, проте здійснює таку сплату

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 січня 2023 року у справі № 548/741/21 (провадження № 61-1022св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108414713>.

При визначенні розміру страхового відшкодування, пов'язаного із втратою годувальника внаслідок ДТП, яка сталася з вини потерпілого, положення абзацу 1 пункту 36.3 статті 36 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільноправової відповідальності власників наземних транспортних засобів» щодо поділу розміру шкоди на кількість осіб, які за це відповідальні, не застосовується

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 22 лютого 2023 року у справі № 191/1119/22 (провадження № 61-374св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109157027>.

Використання електросамоката чи іншого подібного засобу (моноколеса, сегвея тощо) для переміщення особи як учасника дорожнього руху є джерелом підвищеної небезпеки в розумінні статті 1187 ЦК України, якщо в конкретному випадку такий засіб приводився в рух за допомогою встановленого на ньому електричного двигуна

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15 березня 2023 року у справі № 127/5920/22 (провадження № 61-10553св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109674942>.

Відносини з фактичного користування земельною ділянкою без укладеного договору оренди та недоотримання її власником доходів (коштів) за безпідставне користування земельною ділянкою є за своїм змістом кондикційними

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 5 квітня 2023 року у справі № 357/8975/20 (провадження № 61-8275св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110147224>.

У правовідносинах з іноземним елементом, які виникли на підставі правочину з вибором сторонами права іноземної держави, що підлягає застосуванню до таких правовідносин, як зміст правочину, так і його тлумачення визначаються іноземним правом, що сторони обрали за принципом автономії волі (*lex voluntatis*)

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 квітня 2023 року у справі № 522/13922/18 (провадження № 61-12488св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110208125>.

Тлумачення норм частини другої статті 604, статті 1053 ЦК України з урахуванням принципу розумності, свідчить, що не виключається за домовленістю сторін заміна первісного зобов'язання, яке виникло на підставі договору позики, новим позиковим зобов'язанням між тими ж сторонами

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 14 червня 2023 року у справі № 462/5457/17 (провадження № 61-3742св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111742017>.

Відсутність знань української мови, законодавства України, незалучення юриста та перекладача до та під час укладення правочину дають можливість недобросовісній стороні ввести в оману другу сторону, щоб спонукати її до укладення правочину

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 21 червня 2023 року у справі № 643/9458/19 (провадження № 61-2542св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111871317>.

Враховуючи споживчий характер правовідносин між банком та споживачем, за відсутності належних і допустимих доказів сумніви та припущення мають тлумачитися переважно на користь споживача, який зазвичай є «слабкою» стороною в таких цивільних відносинах, правові відносини споживача з банком фактично не є рівними

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 16 серпня 2023 року у справі № 176/1445/22 (провадження № 61-8249св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112872788>.

7. Спори, що виникають із трудових правовідносин

Відповідно до пункту 5 частини першої статті 41 КЗпП України трудовий договір з ініціативи власника або уповноваженого ним органу може бути розірваний у разі припинення повноважень посадових осіб, зокрема посадових осіб – членів колегіального виконавчого органу господарського товариства чи одноособового керівника, на яких при призначенні на посаду покладаються функції з управління за рішенням власника або уповноваженого органу в межах своїх повноважень. Віднесення статутом товариства певної посади до категорії посадових осіб не є підставою для визнання її такою, до якої застосовується положення пункту 5 частини першої статті 41 КЗпП України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 23 січня 2023 року у справі № 766/23789/19 (провадження № 61-3796сво21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108930323>.

У випадку зміни судом дати звільнення у зв'язку зі звільненням працівника з роботи під час його тимчасової непрацездатності немає підстав і умов матеріальної відповідальності роботодавця, оскільки в такому разі зміна дати звільнення не є вимушеним прогулом

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 8 лютого 2023 року у справі № 207/831/20 (провадження № 61-11014св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108988054>.

Вчинення директором філії підприємства неправомірного списання матеріальних цінностей (сівалок), що спричинило втрату до нього довір'я з боку роботодавця, передбачає розірвання з ним трудового договору на підставі пункту 2 частини першої статті 41 КЗпП України, якщо до кола його посадових обов'язків одночасно входили як загальноуправлінські функції щодо керування відокремленим підрозділом, так і безпосереднє обслуговування товарно-матеріальних цінностей та розпорядження коштами і майном філії

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 8 лютого 2023 року у справі № 546/243/20 (провадження № 61-10843св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108930428>.

Вимога про визнання припиненими трудових відносин між сторонами у зв'язку із закінченням строку дії контракту за певних обставин та з урахуванням частини другої статті 5 ЦПК України є належним способом судового захисту. Якщо невиконання роботодавцем обов'язку звільнити працівника у зв'язку із закінченням строку дії контракту призвело до його моральних страждань, то є підстави для відшкодування моральної шкоди останньому

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15 лютого 2023 року у справі № 377/169/20 (провадження № 61-13316св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109156923>.

Звільнення посадової особи, яка відповідальна за реалізацію антикорупційної програми підприємства (Уповноважений), без отримання згоди або всупереч обґрунтованій відмові НАЗК в наданні згоди на звільнення такої особи є порушенням пункту другого частини п'ятої статті 64 Закону України «Про запобігання корупції»

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 19 квітня 2023 року у справі № 761/8294/21 (провадження № 61-4650св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110395768>.

Звільнення працівника, проведене з порушенням вимог Закону України «Про запобігання корупції», разом із констатацією незаконності такого звільнення за пунктом 2 частини першої статті 40 КЗпП України є правовою підставою для захисту трудових прав. Компенсація відповідно до частини четвертої статті 235 КЗпП України за наявності підстав для поновлення на роботі працівника, який був звільнений у зв'язку із здійсненим ним повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою, підлягає стягненню в разі відмови працівника від поновлення на роботі

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 3 травня 2023 року у справі № 221/6805/21 (провадження № 61-12935св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110743243>.

Вирішуючи спір про поновлення на роботі працівника, звільненого за систематичне невиконання без поважних причин трудових обов'язків, суд повинен перевірити законність всіх попередніх стягнень, які за висновком роботодавця, передували звільненню, незалежно від того, чи оспорує позивач відповідні накази, які й не потрібно оспорювати заявленням окремої позовної вимоги

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 21 червня 2023 року у справі № 212/5018/20 (провадження № 61-2744св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111871325>.

Сама по собі обставина зменшення кількості пацієнтів санаторію після введення воєнного стану на території України не свідчить про неможливість роботодавця забезпечити працівника, який обіймає посади заступника директора з лікувальної роботи та лікаря-невропатолога вищої категорії, роботою, що є умовою для тимчасового призупинення дії трудового договору з таким працівником

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 21 червня 2023 року у справі № 149/1089/22 (провадження № 61-292св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111772371>.

З часу набрання чинності Законом України від 01 липня 2022 року № 2352-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин», 19 липня 2022 року, у роботодавця відсутній обов'язок зберігати за особами, призваними на військову службу, середній заробіток за місцем роботи на час проходження ними військової служби. Натомість їм виплачується грошове забезпечення військовослужбовця в установленому законом розмірі

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 28 червня 2023 року у справі № 753/12209/22 (провадження № 61-5606св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111906818>.

При вирішенні спору щодо правомірності проведення службового розслідування стосовно директора комунального підприємства визначальним є не тільки належність такої особи до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, але й наявність однієї або декількох підстав для ініціювання та проведення службового розслідування, передбачених пунктом 1 Порядку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 червня 2000 року № 950. Повноваження щодо видання розпоряджень про проведення службових розслідувань стосовно осіб, які очолюють комунальні підприємства, засновником яких є міська рада, належать міському голові як очільнику органу місцевого самоврядування

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 липня 2023 року у справі № 331/147/22 (провадження № 61-4299св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112287891>.

При вирішенні спорів про виплату премій, винагород за підсумками роботи за рік чи за вислугу років, надбавок і доплат необхідно виходити з нормативно-правових актів, якими визначено умови та розмір цих виплат. Працівники, на яких поширюється дія зазначених нормативно-правових актів, можуть бути позбавлені таких виплат (або розмір останніх може бути зменшено) лише у випадках і за умов, передбачених цими актами. З мотивів відсутності коштів у проведенні вказаних виплат може бути відмовлено в тому разі, коли вони обумовлені в зазначених актах наявністю певних коштів чи фінансування. Роботодавець вправі самостійно визначити критерії нарахування та виплати одноразової винагороди за вислугу років, її розмір, в тому числі й з урахуванням фінансового стану. Проте ненарахування такої взагалі прямо суперечить умовам колективного договору і порушує вимоги статті 5 Закону України «Про колективні договори та угоди»

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 5 липня 2023 року у справі № 306/2066/21 (провадження № 61-3059св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112315101>.

Вирішуючи позови про поновлення на роботі осіб, звільнених за пунктом 8 статті 36 КЗпП України, суди повинні мати на увазі, що на підставі цієї норми припиняється трудовий договір за наявності умов, визначених сторонами в контракті для його розірвання. Порушення хоча б одного з пунктів контракту є підставою для його дострокового розірвання

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 23 серпня 2023 року у справі № 760/30442/21 (провадження № 61-13284св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113091571>.

Саме по собі існування воєнного стану в країні та обставини, пов'язані з тим, що фактично підприємство не працює, не є підставою для розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця за пунктом б частини першої статті 41 КЗпП України. Роботодавець може звільнити працівника за своєю ініціативою, якщо не може забезпечити його роботою, що безпосередньо пов'язано з повним знищенням виробничих, організаційних та технічних умов, засобів виробництва або його майна внаслідок бойових дій. Таке знищення чи відсутність умов мають бути безпосереднім наслідком бойових дій

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 27 вересня 2023 року у справі № 523/11673/22 (провадження № 61-5654св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113893643>.

При винесенні рішення про поновлення на роботі виплата середнього заробітку проводиться за весь час вимушеного прогулу. Законом не передбачено будь-яких підстав для зменшення його розміру за певних обставин. Компенсація завданої моральної шкоди не поглинається самим фактом відновлення становища, яке існувало до порушення трудових правовідносин, шляхом поновлення на роботі, а має самостійне юридичне значення

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 20 вересня 2023 року у справі № 757/8304/22 (провадження № 61-2053св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113815830>.

Чоловіки-пенсіонери, які пропрацювали на підприємствах з видобутку (переробки) вугілля, вуглебудівних підприємствах на підземних роботах не менше ніж 10 років та проживають у будинках (квартирах) з пічним опаленням і кухонними вогнищами для приготування їжі, мають право на безоплатне забезпечення підприємством, з якого вони вийшли на пенсію, вугіллям на побутові потреби за нормою 5,9 тонн на рік на будинок або квартиру незалежно від того, чи проживали вони в будинку з пічним опаленням та чи скористалися правом на забезпечення пільговим вугіллям на час виходу на пенсію

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 16 жовтня 2023 року у справі № 454/1000/21 (провадження № 61-1125св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114271369>.

Під час вирішення спору між працівником і роботодавцем суд не вирішує питання про доцільність скорочення чисельності або штату працівників, а

перевіряє наявність підстав для звільнення, тобто чи відбувалося скорочення штату або чисельності працівників та дотримання відповідної процедури

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 18 жовтня 2023 року у справі № 210/6543/21 (провадження № 61-10117св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114259045>.

Втрата чинності постанови Кабінету Міністрів України від 03 квітня 1993 року № 245 «Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій» лише 22 листопада 2022 року не свідчить про правомірність її застосування до правовідносин щодо звільнення сумісника в період з 19 липня до 22 листопада 2022 року, оскільки КЗпП України в редакції, чинній з 19 липня 2022 року, має вищу юридичну силу, ніж підзаконний нормативно-правовий акт і не передбачає такої підстави для розірвання трудового договору, як звільнення з роботи за сумісництвом у зв'язку з прийняттям на цю роботу працівника, який не є сумісником

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 листопада 2023 року у справі № 127/18918/22 (провадження № 61-8478сво23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115102791>.

Запровадження на всій території України карантину є безумовною правовою підставою для продовження строків звернення до суду, встановлених у статті 233 КЗпП України, на строк дії такого карантину, що визначено пунктом 1 глави XIX Прикінцевих положень КЗпП України. При цьому вирішувати питання поважності пропуску такого строку не потрібно

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 грудня 2023 року у справі № 947/8885/21 (провадження № 61-7480сво22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115654116>.

Закінчення строку трудового договору (пункт 2 частини першої статті 36 КЗпП України) є самостійною підставою звільнення працівника, яка обумовлена погодженими сторонами умовами строкового трудового договору.

Невиконання роботодавцем свого обов'язку з попереднього повідомлення працівника про непродовження дії контакту на новий строк є підставою для застосування наслідків, передбачених умовами такого контракту, зокрема продовження його дії на новий строк

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 13 грудня 2023 року у справі № 57/2243/22-ц (провадження № 61-14921св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115680949>.

Відповідно до частини третьої статті 49-2 КЗпП України роботодавець є таким, що виконав обов'язок щодо працевлаштування працівника, якщо запропонував працівникові всі наявні посади, які з'явилися на підприємстві,

починаючи з дня попередження про вивільнення до дня розірвання трудового договору, і які існували на день звільнення, в тому числі й тимчасові вакантні посади на період відсутності основного працівника у зв'язку із загальною мобілізацією

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 13 грудня 2023 року у справі № 534/625/22 (провадження № 61-3048св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115773435>.

8. Спори, що виникають із житлових правовідносин

Судове рішення про встановлення порядку користування спільним майном не змінює розміру часток співвласників у праві власності на спільне майно, не порушує їхніх прав як власників, оскільки суд виділяє в користування сторонам спору в натурі частки, адекватні розміру їхніх часток у праві власності на спільне майно. При цьому допускається можливість відійти в незначних обсягах від відповідності реальних часток ідеальним у зв'язку з неможливістю забезпечити їх точну відповідність, тобто з наближенням до ідеальних часток

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 лютого 2023 року у справі № 607/22941/21 (провадження № 61-12444св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108790867>.

Під час розгляду питання про припинення права користування нерухомим майном члена сім'ї власника житла суди мають брати до уваги як формальні підстави, передбачені статтею 406 ЦК України, так і зважати на те, що сам факт припинення сімейних відносин з власником будинку (квартири) не позбавляє їх права користування займаним приміщенням, та вирішувати спір з урахуванням балансу інтересів обох сторін

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 1 березня 2023 року у справі № 296/1389/21 (провадження № 61-213св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109345621>.

Відсутність реєстрації права власності відповідно до Закону України «Про реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» не зумовлює позбавлення спадкоємця, який в установленому законом порядку прийняв спадщину, прав користування та володіння спадковим майном, що виникають із часу відкриття спадщини

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 22 березня 2023 року у справі № 463/6829/21-ц (провадження № 61-12264св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reestr.court.gov.ua/Review/109855002>.

Звернення членів сім'ї наймача квартири до суду з вимогою про визнання їх законними наймачами житлового приміщення та зобов'язання укласти типовий договір про надання послуг з управління багатоквартирним будинком з метою зміни раніше укладеного наймачем договору найму жилого приміщення є неефективним способом захисту їхніх житлових прав. Таким способом є визнання права користування житловим приміщенням, зміна договору найму житлового приміщення тощо

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 5 квітня 2023 року у справі № 127/6749/22 (провадження № 61-799св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110175622>.

Сама по собі реєстрація в певному місці проживання не дає особі права на користування певним житлом, якщо особа не проживала в ньому та втратила або не набула статусу члена сім'ї власника цього житла

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 19 квітня 2023 року у справі № 753/8506/19 (провадження № 61-6564св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110395847>.

Сам факт переходу права власності на житло до іншої особи не є безумовною підставою для виселення членів сім'ї власника цього нерухомого майна, у тому числі й колишніх, які є особами похилого віку, побудували спірне домоволодіння, проживають у ньому понад 20 років, сприймають його як єдине житло, не мають іншого житла, придатного для проживання, сплачують плату за житлово-комунальні послуги та загалом характеризуються позитивно за місцем свого проживання. Виселення становитиме надмірний тягар для них та за вказаних обставин є непропорційним у контексті принципів статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 10 травня 2023 року у справі № 723/983/22 (провадження № 61-4065св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110849689>.

Положення національного законодавства, з урахуванням практики Європейського суду з прав людини, регулюють відносини, що виникають з приводу користування келією, яка вважається житлом у розумінні статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, тому спір з приводу права користування житловим приміщенням, розташованим в будівлі, належній на праві власності релігійній організації, що виник між цією релігійною організацією та фізичною особою, підлягає вирішенню судом загальної юрисдикції відповідно до статті 19 ЦПК України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 червня 2023 року у справі № 607/15144/20 (провадження № 61-5158сво22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111677114>.

Звільнення працівника у зв'язку з переведенням за взаємною згодою сторін не припиняє права безстрокового найму квартири згідно з умовами договору найму, а отже не передбачає виселення його та членів сім'ї без надання іншого житлового приміщення

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 липня 2023 року у справі № 334/8158/17 (провадження № 61-3442св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112287777>.

Вирішення позовних вимог про втрату права користування житловим приміщенням дитиною відповідача залежить від з'ясування обставин втрати / збереження права користування житловим приміщенням батьком дитини. Право неповнолітньої дитини на користування квартирою є похідним від права батька на це житло

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 04 жовтня 2023 року у справі № 520/7767/19 (провадження № 61-3153св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114187334>.

Якщо у особи на підставі договору найму виникає право на передачу у власність в порядку приватизації займаного житлового приміщення державної форми власності, то уповноважений орган, створений місцевою державною адміністрацією, орган місцевого самоврядування, державне підприємство, організація, установа, у повному господарському віданні або оперативному управлінні яких перебуває державний житловий фонд, що зволікають із винесенням рішень щодо оформлення передачі житла в приватну власність, мають бути зобов'язані вжити усіх визначених законодавством заходів щодо приватизації та розглянути заяву про передачу спірного житла у приватну власність особи.

У разі відмови та бездіяльності уповноваженого органу у здійсненні особою права на приватизацію житлового приміщення належним та ефективним способом захисту порушених прав такої особи є визнання права на приватизацію та зобов'язання вчинити дії щодо розгляду заяви про оформлення передачі квартири у приватну власність

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 листопада 2023 року у справі № 296/8558/21 (провадження № 61-1311сво23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115201851>.

Вселення осіб разом з дітьми до квартири без згоди одного з співвласників квартири є порушенням визначеного статтею 358 ЦК України порядку здійснення

права спільної часткової власності. За встановленого порушення майнових прав співвласника внаслідок недотримання порядку вселення вказаних осіб до спірної квартири, останніх може бути виселено за вимогою співвласника, що відновлює становище, яке існувало до такого порушення.

Питання щодо законності вселення в квартиру має вирішуватися як підстава позову у спорі про виселення. Позовні вимоги про визнання незаконним вселення не відновлюють порушеного права співвласника, тому є неефективним способом захисту

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 8 листопада 2023 року у справі № 521/6487/20 (провадження № 61-7945св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114904527>.

Неповнолітні діти набувають прав на користування житлом лише у разі набуття такого права батьками або законними представниками. У разі втрати ними цього права, правові наслідки поширюються і на неповнолітніх дітей.

Оскільки статус тимчасових мешканців не дає самостійного права на жиле приміщення, то діти цих осіб прав на займане житло теж не набувають, а у випадках самоправного зайняття жилого приміщення обов'язок виселення без надання іншого жилого приміщення поширюється і на неповнолітніх дітей таких осіб

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 8 листопада 2023 року у справі № 496/4525/17 (провадження № 61-8753св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114834984>.

9. Спори, що виникають із сімейних правовідносин

Позов про усунення перешкод у вихованні дитини і спілкуванні з нею є позовом про заборону поведінки особи, яка чинить перешкоди іншій особі в здійсненні нею свого права, тому задоволення вимоги баби та діда про зобов'язання одного з батьків дітей, з яким вони проживають, не чинити перешкоди в спілкуванні з онуками можливе лише за наявності таких перешкод

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 січня 2023 року у справі № 607/1377/22 (провадження № 61-11704св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108422611>.

Необізнаність особи щодо її батьківства стосовно дитини свідчить про поважність причин пропуску строку на звернення до суду з позовом про оспорювання батьківства, встановленого статтею 56 КпШС України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 25 січня 2023 року у справі № 756/10603/17 (провадження № 61-6733св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108752342>.

Суб'єктивне право на поділ майна, що перебуває на праві спільної сумісної власності подружжя, належить кожному з них незалежно від того, в який момент здійснюється поділ: під час шлюбу або після його розірвання. Поділ може бути здійснений як за домовленістю подружжя, так і за судовим рішенням

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 8 березня 2023 року у справі № 307/2148/16 (провадження № 61-16254св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109645805>.

Законодавець не передбачив такої можливості, як зупинення нарахування аліментів, переривання сплати аліментів у певні періоди, зокрема коли повнолітня дитина безпосередньо не бере участі в освітньому процесі, а також звільнення платника аліментів від сплати аліментів на утримання повнолітньої дитини у зв'язку з продовженням нею навчання в період канікул, переходу на навчання на інший освітній рівень або до іншого навчального закладу, зокрема вступу до магістратури

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 10 квітня 2023 року у справі № 752/20152/16-ц (провадження № 61-19405сво21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110749212>.

Наявність між батьками спору щодо управління майном своєї малолітньої дитини не може бути підставою для визнання незаконною відмови нотаріуса у видачі дублікатів правовстановлюючих документів на майно, оскільки відсутність їх оригіналів у матері не свідчить про їх втрату або зіпсування у разі наявності оригіналів цих документів у батька

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 19 квітня 2023 року у справі № 357/8270/20 (провадження № 61-4635св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110353987>.

Під час розгляду справ щодо визначення місця проживання дитини суди передусім повинні враховувати інтереси самої дитини, оцінюючи сталі соціальні зв'язки, місце навчання, психологічний стан тощо, а також дотримуватися балансу між інтересами дитини, правами батьків на виховання дитини й обов'язком батьків діяти в її інтересах. У разі зміни відносин між батьками, а також встановлення можливості їхнього спільного спілкування та проведення часу з дитиною визначене місце проживання дитини з одним із батьків може бути змінено як за згодою батьків, так і в судовому порядку

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 10 травня 2023 року у справі № 554/5428/21-ц (провадження № 61-9323св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110849713>.

Дозвіл на виїзд неповнолітньої дитини за межі України без згоди та супроводу батька не передбачає можливості його видачі на майбутні, постійні поїздки, є разовим, тобто таким, що надається судом на конкретно визначену поїздку з конкретно визначеним періодом перебування за кордоном. Надання судом дозволу на виїзд дитини за кордон без згоди батька без визначення відповідного часового проміжку перебування дитини в іншій країні не свідчить про одноразовий виїзд та може призвести до порушення прав дитини, а також батьківських прав одного з батьків

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 31 травня 2023 року у справі № 297/1949/21 (провадження № 61-410св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111486762>.

За наявності неприязних стосунків між батьками дитини визначення судом проведення зустрічей батька з сином виключно у присутності матері є необґрунтованим, оскільки такі вимоги обмежують права батька та дитини на безперешкодне особисте спілкування

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 7 червня 2023 року у справі № 607/2272/22 (провадження № 61-2215св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111524407>.

У разі укладення кредитного договору та отримання грошей на придбання нерухомості одним із подружжя до укладення шлюбу, за умови подальшого виконання кредитного зобов'язання подружжям під час шлюбу, той із подружжя, який не укладав кредитний договір, після розірвання шлюбу має право на компенсацію половини суми, що вносилась на виконання кредитного зобов'язання, та не має права на компенсацію частки вартості нерухомого майна або на певну частку нерухомості, оскільки сплата подружжям частини коштів за кредитним договором, укладеним одним із них не в період шлюбу, не змінює правового статусу квартири

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 червня 2023 року у справі № 712/8602/19 (провадження № 61-14809сво21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111871301>.

Суд залучає іпотекодержателя до участі у справі за позовом одного з подружжя до іншого з подружжя про визнання права на частку в праві спільної власності на майно, яке перебуває в іпотеці, як третю особу, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, за умови, якщо з урахуванням конкретних обставин справи встановить, що рішення суду може вплинути на права та обов'язки іпотекодержателя. У разі задоволення позову одного з подружжя про визнання права на частку в праві спільної власності на майно, яке перебуває в іпотеці, інший з подружжя, який не був стороною договору іпотеки, а надав лише згоду на вчинення договору іпотеки іншим з подружжя, стає

співіпотекодавцем. Рішення суду про визнання права на частку в праві спільної власності на майно, яке перебуває в іпотеці, є підставою для внесення до державного реєстру запису про те, що така особа є співіпотекодавцем

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 3 липня 2023 року у справі № 523/8641/15 (провадження № 61-9085сво21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112058226>.

У спорах між батьками про визначення місця проживання дитини до 14 років сама дитина через своїх батьків, усиновлювачів, опікунів чи інших осіб, визначених законом, не може виступати позивачем чи третьою особою із самостійними вимогами, оскільки такі спори є спорами між батьками щодо визначення місця проживання дитини, при вирішенні яких дитина з урахуванням статті 171 СК України та статті 12 Конвенції про права дитини висловлює свою думку та бажання щодо проживання разом з одним із батьків. Якщо малолітня дитина бажає проживати з одним із батьків, то її інтерес збігатиметься з інтересом одного з батьків, і в такому випадку самостійна вимога малолітньої дитини відсутня. Якщо малолітня дитина звертається з позовом через одного з батьків як законного представника, це буде позов із такою самою вимогою, що й позов батька чи матері дитини

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 31 липня 2023 року у справі № 761/19046/22 (провадження № 61-2959сво23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112609430>.

Спадкємці (дружина, батьки та діти) чоловіка, якого записано після його смерті батьком дитини, можуть оспорювати його батьківство, якщо він не знав або не міг знати про вагітність жінки, з якою перебував у шлюбі, згідно з частиною третьою статті 137 СК України, яка підлягає застосуванню на підставі аналогії закону

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 31 липня 2023 року у справі № 461/3122/19 (провадження № 61-10148сво22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112731316>.

Невиконання одним з батьків судового рішення щодо визначення місця проживання дитини з іншим з батьків, яке набрало законної сили, відсутність законодавчого врегулювання примусового виконання рішення суду про визначення місця проживання дитини є підставою для захисту прав позивача в порядку, визначеному статтею 162 СК України, шляхом пред'явлення позову про відібрання дитини і повернення її за попереднім місцем проживання

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15 серпня 2023 року у справі № 742/2468/22 (провадження № 61-5414св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112896100>.

Неповнолітня дитина має право на самостійне одержання аліментів та розпорядження ними, тому може сама звернутися до суду з позовом про стягнення аліментів з батьків, які не можуть досягнути згоди щодо стягнення аліментів на її утримання

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 23 серпня 2023 року у справі № 707/1319/22 (провадження № 61-205св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113091417>.

Вирішуючи спір про поділ майна подружжя, суд повинен розглянути можливість здійснити поділ спільного сумісного майна подружжя без визначення грошової компенсації або з визначенням такої у мінімальному розмірі

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 2 серпня 2023 року у справі № 2-7539/08 (провадження № 61-12934св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112609462>.

Шлюбний договір є особливим способом урегулювання наявних між подружжям майнових відносин або майнових відносин, що можуть виникнути в майбутньому, засобом захисту майнових прав подружжя, а також засобом здійснення майнових обов'язків, тому відповідно до статті 8 СК України у випадках договірного регулювання сімейних відносин повинні застосовуватися загальні норми статей 3, 6 ЦК України щодо свободи договору, а також глав 52, 53 ЦК України щодо поняття та умов договору, його укладення, зміни і розірвання

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 вересня 2023 року у справі № 760/18875/20 (провадження № 61-5195св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113324560>.

Тимчасове проживання дітей за кордоном з огляду на воєнний стан в Україні не суперечить інтересам дітей, сприятиме розширенню їхнього світогляду, добре позначиться на духовному та інтелектуальному розвитку. Зважаючи на вікові зміни дітей, їх розвиток та потреби, кожний із батьків не позбавлений права порушувати в майбутньому питання щодо зміни місця проживання дітей з урахуванням обставин, що матимуть істотне значення

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 27 вересня 2023 року у справі № 295/15287/21 (провадження № 61-6482св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113967280>.

Якщо позивач не зазначив період часу, за який він просить встановити факт спільного проживання чоловіка та жінки без реєстрації шлюбу, то встановити такий факт неможливо. За відсутності правових підстав для задоволення позовних вимог про встановлення факту спільного проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу за певний період відсутні й підстави, передбачені статтею 74 СК України, вважати спірне майно таким, що належить на праві спільної сумісної

власності сторонам як чоловікові та жінці, які проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 жовтня 2023 року у справі № 759/14612/18 (провадження № 61-2423св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114259034>.

Непред'явлення окремої позовної вимоги про встановлення факту спільного проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу у разі поділу спільного сумісного майна, набутого під час спільного проживання жінки та чоловіка однією сім'єю без реєстрації шлюбу, не є підставою для відмови в позові про поділ спільного майна подружжя

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 16 листопада 2023 року у справі № 757/19682/18-ц (провадження № 61-11480св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115031137>.

Передбачена частинами четвертою та п'ятою статті 19 СК України обов'язковість висновку органу опіки та піклування у певних категоріях цивільних справ не може абсолютизуватися. Неможливість надати органом опіки та піклування висновку в таких справах, зокрема, у зв'язку з перебуванням дитини за межами країни, перебуванням дитини на непідконтрольній території, неможливості встановити місце фактичного перебування дитини з одним із батьків тощо, не означає неможливості розгляду та вирішення спору судом. Протилежний підхід є рівнозначним відмові в доступі до правосуддя, що суперечить положенням статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 грудня 2023 року у справі № 523/19706/19 (провадження № 61-12112сво22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115859340>.

При вирішенні спорів щодо участі одного з батьків у вихованні дитини або про визначення місця проживання дитини у разі посилання учасників сімейного спору на факти вчинення одним із них домашнього насильства обов'язково необхідно перевіряти, чи відбувалося домашнє насильство щодо дитини або за її присутності

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 14 грудня 2023 року у справі № 127/20368/21 (провадження № 61-10159св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115898872>.

10. **Спори, пов'язані з відшкодуванням шкоди**

Підставою для відшкодування моральної шкоди, завданої внаслідок негативної діяльності полігону твердих побутових відходів, є доведення не тільки

самого факту забруднення довкілля саме відповідачем, а й того, що воно відбувається поза відповідними нормами, встановленими державою, не притаманне наявному забрудненню в сучасних містах та селищах, негативно впливає на користування зручностями населених пунктів, приватне та сімейне життя позивачів, та, як наслідок, призводить до погіршення стану їх здоров'я

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 5 квітня 2023 року у справі № 369/7171/16-ц (провадження № 61-4326св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110147148>.

Закриття кримінального провадження за підозрою у вчиненні особою кримінального правопорушення з реабілітуючих підстав, оскільки стороною обвинувачення не встановлено достатніх доказів для доведення винуватості особи в суді та вичерпано можливості їх отримати, надає такій особі право на відшкодування моральної шкоди згідно із Законом України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду»

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 19 квітня 2023 року у справі № 757/50854/21-ц (провадження № 61-457св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110339293>.

Компенсацією (відшкодуванням) особі за порушення державою позитивного обов'язку є стягнення моральної шкоди, тоді як порушення державою негативного конвенційного обов'язку може передбачати відшкодування як моральної, так і майнової шкоди, зокрема за порушення права власності, якщо саме держава знищила чи пошкодила майно особи

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 21 червня 2023 року у справі № 757/5115/21-ц (провадження № 61-178св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111742592>.

Якщо особа, яка завдала шкоди джерелом підвищеної небезпеки, заволоділа транспортним засобом внаслідок недбалого ставлення його власника до використання та зберігання автомобіля, обов'язок із відшкодування завданої шкоди покладається на власника (володільця) джерела підвищеної небезпеки та винуватця дорожньо-транспортної пригоди спільно

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 20 вересня 2023 року у справі № 205/3766/20 (провадження № 61-12284св22) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113867152>.

Межі відшкодування моральної шкоди за час перебування під слідством чи судом визначаються судом у розмірі, співмірному з мінімальним розміром заробітної плати, визначеним законодавством, за кожен місяць перебування під слідством чи судом, виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законодавством на момент відшкодування. Законодавством України встановлений лише мінімальний розмір для визначення моральної шкоди, а не граничний. Кошти на відшкодування такої шкоди державою підлягають стягненню з Державного бюджету України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 18 жовтня 2023 року у справі № 705/4489/20 (провадження № 61-2214св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114259097>.

Передбачений законом мінімальний розмір є недостатнім для відшкодування завданої моральної шкоди особі, яку виправдано у зв'язку з недоведеністю її винуватості у вчиненні злочину, у випадках встановлення, зокрема, факту відсторонення від займаної посади; проведення обшуків неуповноваженою на це службовою особою; здійснення негласних слідчих розшукових дій, пов'язаних із втручанням у право на повагу до її приватного життя; провокації злочину з боку органу досудового розслідування; застосування щодо неї запобіжного заходу; поширення в засобах масової інформації повідомлень про вчинення нею тяжкого корупційного злочину під час перебування на державній службі, що безумовно призвело до завдання їй душевних страждань, порушення способу життя, необхідності докладати значних зусиль для відновлення своїх прав

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 25 жовтня 2023 року у справі № 154/2708/20 (провадження № 61-5329св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114622844>.

Порушення моряком на судні правил компанії і дисципліни щодо заборони вживання алкоголю не може бути підставою для звільнення компанії, яка володіє судном, що ходить під прапором Республіки Ліберія, від сплати компенсації родичам моряка у зв'язку з його смертю, яка не була навмисно спричинена потерпілим, а сталася внаслідок нещасного випадку

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 17 листопада 2023 року у справі № 946/1903/20 (провадження № 61-1335св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115061625>.

Обов'язок з відшкодування моральної шкоди, завданої смертю працівника об'єкта критичної інфраструктури під час виконання ним трудових обов'язків, у зв'язку з наслідками проведення державою-окупантом воєнних (бойових) дій, не може бути покладено на роботодавця. У такому разі передбачений державою Україна розмір грошової допомоги у зв'язку із загибеллю працівника об'єкта

критичної інфраструктури гарантує можливість отримання членом сім'ї загиблого справедливої сатисфакції понесених моральних страждань та виплачується за рахунок коштів державного бюджету

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 13 грудня 2023 року у справі № 939/1280/22 (провадження № 61-13851св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115680982>.

11. Спори, що виникають із спадкових правовідносин

Заявляючи вимоги про зменшення розміру обов'язкової частки, позивач повинен довести суду та підтвердити належними й допустимими доказами підстави такого зменшення, зокрема відсутність або негативний характер відносин між спадкоємцями та спадкодавцем, неприязні стосунки у зв'язку з аморальною поведінкою спадкоємця тощо

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 18 січня 2023 року у справі № 757/40264/15-ц (провадження № 61-8214св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108553648>.

Правовідносини щодо обов'язку відшкодування моральної шкоди та судових витрат за рішенням суду не є нерозривно пов'язаними з боржником (спадкодавцем) та допускають правонаступництво

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 8 лютого 2023 року у справі № 760/9496/21 (провадження № 61-10690св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108959770>.

Захист порушеного інтересу територіальної громади і спосіб відновлення її інтересу на спадкове майно за відсутності спадкоємців та в разі продажу спадкового майна іншій особі, якщо остання є добросовісним набувачем, відбувається у спосіб, передбачений положенням частини другої статті 1280 ЦК України, за аналогією закону. При відчуженні спадкового майна територіальна громада має право лише на відшкодування вартості спадкового майна за ринковими цінами

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 1 березня 2023 року у справі № 20/10856/18 (провадження № 61-1142св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109303063>.

У випадку, коли спадкодавець на час смерті проживав за межами України і до складу спадщини входять права на нерухоме майно, яке знаходиться на території України, прийняття спадщини відбувається у спосіб звернення спадкоємця з відповідною заявою до компетентного органу, уповноваженого на вчинення нотаріальних дій, за місцем знаходження нерухомого майна

в Україні. Якщо спадкоємець не подав у визначений законом строк нотаріусу за місцем знаходження нерухомого майна в Україні заяву про прийняття спадщини, він не може вважатися таким, що прийняв спадщину. Прийняття спадщини за межами України не свідчить про прийняття спадщини, яка знаходиться в Україні. Такий факт не має юридичного значення для спадкування права на нерухоме майно, розташоване на території України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 13 березня 2023 року у справі № 398/1796/20 (провадження № 61-432сво22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109871518>.

Якщо на час відкриття спадщини спадкодавцю не належала частка у спільній частковій власності, а належав окремий об'єкт нерухомості, складений заповіт щодо спадкування частки у спільній частковій власності втрачає чинність, тому спадкоємці за законом набувають право на спадкування частки у спадковому майні

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 22 березня 2023 року у справі № 595/731/21 (провадження № 61-11455св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109776236>.

Спадковий договір є нерозривно пов'язаним із його сторонами, тому ініціювати розірвання його в суді можуть лише відчужувач або набувач. Інші особи, у тому числі спадкоємці відчужувача, не можуть пред'являти вимоги про розірвання спадкового договору.

У разі, якщо витрати, пов'язані із неналежним виконанням обов'язків набувачем за спадковим договором, понесли інші особи, зокрема спадкоємці, то у них виникає право вимагати стягнення понесених витрат від набувача у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 10 квітня 2023 року у справі № 591/1419/20 (провадження № 61-18031сво21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110453005>.

Факт відкриття спадкової справи нотаріусом за заявою, поданою з порушенням строку, не може свідчити про прийняття особою спадщини, оскільки повноваження щодо поновлення строку для прийняття спадщини надані виключно суду.

Законодавець як у статті 1270 ЦК України, так і в інших нормах ЦК України не передбачає допустимості існування такої конструкції, як «зупинення перебігу строку для прийняття спадщини» та можливості в постанові Кабінету Міністрів України визначати інші правила щодо тривалості строку для прийняття спадщини

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 21 червня 2023 року у справі № 175/1404/19 (провадження № 61-5707св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111742590>.

Державна реєстрація прав не є підставою набуття права власності, а є лише засвідченням державою вже набутого спадкодавцем права власності, що унеможлиблює ототожнення факту набуття такого права з фактом його державної реєстрації. При дослідженні судом обставин існування у спадкодавця права власності необхідним є перш за все встановлення підстави, на якій він набув таке право, оскільки сама по собі державна реєстрація права не є підставою виникнення права власності, такої підстави закон не передбачає.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 28 червня 2023 року у справі № 539/5295/21 (провадження № 61-6235св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111906715>.

Обов'язковою умовою переходу до спадкоємців у порядку спадкування права вимагати визнання за ними права власності на квартиру, в якій проживав спадкодавець, але помер до вирішення питання відповідним державним органом про її приватизацію, є звернення спадкодавця до відповідного органу приватизації з належно оформленою заявою.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 9 серпня 2023 року у справі № 523/20890/21 (провадження № 61-5585св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112775503>.

Такі обставини, як тяжкий стресовий стан, спричинений втратою матері у 18-річному віці, необхідність отримання свідоцтва про смерть спадкодавця з апостилем та незначний проміжок пропуску строку для подання заяви про прийняття спадщини (менше двох місяців), є достатніми правовими підставами для визначення спадкоємцю додаткового строку для прийняття спадщини.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 16 серпня 2023 року у справі № 758/13293/18 (провадження № 61-13061св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112967200>.

Для отримання права на спадкування за законом у четверту чергу п'ятирічний строк проживання однією сім'єю зі спадкодавцем повинен виповнитися на момент відкриття спадщини, і його необхідно обчислювати з урахуванням часу спільного проживання зі спадкодавцем однією сім'єю до набрання чинності ЦК України (01 січня 2004 року). Слід розмежовувати сферу дії статті 74 СК України і статті 1264 ЦК України, оскільки зазначені норми регулюють різні правовідносини (сімейні та спадкові). Якщо вимога про встановлення факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки

без реєстрації шлюбу заявлена у зв'язку з таким проживанням не менш як п'ять років до часу відкриття спадщини, відповідні відносини є спадковими і до них слід застосовувати статтю 1264 ЦК України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 18 вересня 2023 року у справі № 582/18/21 (провадження № 61-20968сво21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113690426>.

Звернення матері до суду із позовом про визнання за нею в порядку спадкування за законом після смерті дочки майнових прав на квартиру, які на момент подання позову вже трансформувалися у право власності чоловіка померлої дочки на новостворене нерухоме майно, є неефективним способом захисту прав

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 грудня 2023 року у справі № 947/4822/20 (провадження № 61-4678св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115476422>.

Право на розірвання договору купівлі-продажу входить до складу спадщини, оскільки не має особистого характеру та не пов'язане з особою спадкодавця.

Натомість вимога про розірвання договору купівлі-продажу частки у праві спільної власності на нерухоме майно на підставі частини другої статті 651 ЦК України у зв'язку з його частковою оплатою, як і вимога про скасування рішення про державну реєстрацію прав власності покупця, є неналежним способом захисту порушеного права спадкоємця продавця. Способу захисту, який належним чином захистить саме це право, відповідає позовна вимога про стягнення неотриманих коштів

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 14 грудня 2023 року у справі № 759/12085/20 (провадження № 61-6094св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115898841>.

Відповідно до статті 1301 ЦК України недійсним можна визнати лише свідоцтво про право на спадщину, а дублікат такого свідоцтва не має самостійного значення і сили правочину, лише дублює, відтворює зміст оригіналу свідоцтва. Спадкоємець, який прийняв у спадщину нерухоме майно, ще до його державної реєстрації має право витребувати це майно з чужого незаконного володіння, а з підстав, передбачених статтею 388 ЦК України, також і від його добросовісного набувача

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 20 грудня 2023 року у справі № 395/838/20 (провадження № 61-6322св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115898867>.

12. Спори, що виникають із питань визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави

Законом не встановлено випадків виникнення солідарного зобов'язання для стягнення необґрунтованих активів у дохід держави чи вартості таких активів. Якщо необґрунтовані активи набуті двома або більше особами (тобто має місце множинність осіб), їх вартість стягується в дохід держави у визначених частках

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 4 жовтня 2023 року у справі № 991/2396/22 (провадження № 61-8529св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114020811>.

13. Спори щодо розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи ДВС

З метою усунення обставин, які роблять неможливим виконання рішення суду, а саме відсутності дозволу (відмови) органу опіки та піклування на реалізацію нерухомого майна, право власності на яке або право користування яким мають діти, виконавець може звернутися до суду із заявою (поданням) про звернення стягнення на нерухоме майно боржника, в якому зареєстровані діти, яку суд має розглянути в порядку, встановленому в статті 435 ЦПК України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15 лютого 2023 року у справі № 2-537/11 (провадження № 61-5415св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109102225>.

У виконавчому провадженні безумовно має застосовуватися принцип розумної обачності.

Виконавець зобов'язаний розглядати в установлені законом строки заяви сторін, інших учасників виконавчого провадження та їхні клопотання і пересвідчитися в тому, що такі заяви подані належними особами

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 22 лютого 2023 року у справі № 203/798/20 (провадження № 61-10047св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109210872>.

Проведення виконавчих дій з метою забезпечення відновлення порушених прав стягувача та виконання рішення суду про контакт батька з дитиною потребує активного долучення територіальних органів Міністерства юстиції України з використанням доречних програм чи вжиттям інших релевантних заходів

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 8 березня 2023 року у справі № 1309/9120/12 (провадження № 61-4339св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109547255>.

Виконанням виконавчого документа досягається єдина мета – виконання відповідного рішення суду. Якщо суд в рішенні про встановлення побачення з дитиною визначив графік побачень стягувача з дитиною (час та місце), виконавець не вправі самостійно його змінювати

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 5 квітня 2023 року у справі № 210/529/19 (провадження № 61-10424св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110208050>.

Розрахунок заборгованості за аліментами боржника, який веде особисте селянське господарство, державному виконавцю потрібно проводити за загальним правилом – виходячи з фактичного заробітку (доходу) (частина перша статті 195 СК України), а не із застосуванням положень частини другої статті 195 СК України, виходячи із середньої заробітної плати працівника для даної місцевості

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 5 липня 2023 року у справі № 155/1875/13-ц (провадження № 61-5921св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112145969>.

Тлумачення підпункту 5 пункту 27 розділу Х «Перехідні положення» Земельного кодексу України, з урахуванням принципу розумності, свідчить, що заборона безоплатної передачі земель державної, комунальної власності у приватну власність, надання дозволів на розроблення документації із землеустрою з метою такої безоплатної передачі, розроблення такої документації не поширюється на випадки виконання рішення суду, яке набрало законної сили

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 27 липня 2023 року у справі № 392/856/22 (провадження № 61-1092св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112634833>.

Законодавець не наділив суд повноваженнями відшкодувати моральну шкоду чи збитки ухвалою, постановленою за результатами розгляду скарги на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця. Скаргу в частині вимог про відшкодування моральної шкоди (або будь-яких вимог, які розглядаються в порядку позовного провадження) суд залишає без розгляду і роз'яснює заявнику його право на звернення до суду з такими вимогами в порядку позовного провадження

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 31 липня 2023 року у справі № 216/5508/20 (провадження № 61-13сво23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112664735>.

Дії виконавця з опису та арешту нерухомого майна на виконання судового рішення, яке набрало законної сили та є обов'язковим до виконання, самі по собі не свідчать про порушення прав боржника у виконавчому провадженні

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 20 вересня 2023 року у справі № 520/16369/13-ц (провадження № 61-6306св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113654585>.

Порушене право спадкоємця на спадкове майно, на яке накладено арешт у виконавчому провадженні, може бути захищене в порядку позовного провадження шляхом подання позову про визнання права власності на спадкове майно і зняття з нього арешту. Відповідачами в такому спорі мають бути особи, в інтересах яких накладено арешт на майно у виконавчих провадженнях, оскільки задоволення такого позову може безпосередньо вплинути на права та законні інтереси сторін спірних відносин щодо такого майна

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 4 жовтня 2023 року у справі № 337/2402/22 (провадження № 61-7442св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114187299>.

14. Справи щодо оспорування, визнання, надання дозволу на виконання рішень міжнародних арбітражів

Чинне законодавство України не містить імперативної заборони щодо можливості передачі за домовленістю сторін на розгляд арбітражного суду ad hoc спору, що виник із договору купівлі-продажу, сторонами якого є фізична особа та юридична особа – нерезидент

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 січня 2023 року у справі № 824/83/22 (провадження № 61-11512ав22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108627770>.

Встановлення та урахування обставин виконання сторонами рішення міжнародного комерційного арбітражу, у тому числі на підставі положень статті 601 ЦК України чи частини третьої статті 203 ГК України, не є зміною такого рішення, а є процесуальним обов'язком суду, який вирішує питання про наявність правових підстав для примусового виконання відповідного рішення міжнародного комерційного арбітражу (частина третя статті 479 ЦПК України). Вирішення питання про припинення зобов'язання боржника, підтвердженого рішенням міжнародного комерційного арбітражу, не виходить за межі розгляду заяви про надання дозволу на виконання такого рішення з огляду на те,

що присуджені до стягнення суми є зустрічними і безспірними, а сторони погодилися із таким рішенням міжнародного комерційного арбітражного суду

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15 червня 2023 року у справі № 824/144/22 (провадження № 61-2716ав23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111613911>.

15. Питання процесуального права

Перебування у відпустці представника позивача, завчасно повідомленого про дату та час судового засідання, не є підставою для відкладення судового засідання, оскільки позивач не був позбавлений можливості залучити до участі у справі іншого представника

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 10 січня 2023 року у справі № 753/17628/19 (провадження № 61-4990св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108321913>.

Позов військової частини до військовослужбовця про відшкодування шкоди, завданої розкраданням, пошкодженням, втратою чи незаконним використанням військового майна, не є публічно-правовим та розглядається за правилами цивільного судочинства, якщо вироком суду вже надана правова оцінка правомірності дій відповідача під час проходження ним військової служби

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 січня 2023 року у справі № 935/695/20 (провадження № 61-20799св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108422659>.

Мирова угода, за умовами якої сторони домовляються про відмову від позову, не може бути затверджена, оскільки має стосуватися прав і обов'язків сторін щодо предмета спору, а не вчинення процесуальних дій

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 січня 2023 року у справі № 461/56/20 (провадження № 61-16130св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108553593>.

Факт подання учасником справи заяви про розгляд справи за його відсутності не звільняє суд від обов'язку повідомити такого учасника справи про місце, дату і час судового засідання

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 січня 2023 року у справі № 606/2459/21 (провадження № 61-11247св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108422613>.

Невизначення в ухвалі строку й порядку набрання нею законної сили є порушенням вимог статті 260 ЦПК України та підставою для зміни судового рішення шляхом доповнення його резолютивної частини

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 січня 2023 року у справі № 761/13085/14 (провадження № 61-6496св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108456040>.

Встановити факт перебування на утриманні померлого для одержання страхових виплат в разі його смерті від нещасного випадку на виробництві можливо виключно під час розгляду справи в суді адміністративної юрисдикції у зв'язку з оскарженням рішення (дій / бездіяльності) суб'єкта владних повноважень. В адміністративній справі встановлення такого факту є не самоцільною метою, а передумовою задоволення адміністративного позову

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 23 січня 2023 року у справі № 214/1309/21 (провадження № 61-2364сво22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108959769>.

Процесуальним наслідком відмови в прийнятті позову, заяви про зміну предмета або підстав позову є повернення такої заяви, яка може бути оскаржена в апеляційному порядку відповідно до статті 353 ЦПК України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 25 січня 2023 року у справі № 492/1529/19 (провадження № 61-10006св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108654357>.

Відсутність заперечень відповідача проти позову та подання ним заяви про затвердження мирової угоди не усувають предмета спору між сторонами, не є перешкодою для розгляду справи по суті, тому не можуть бути підставою для закриття провадження у справі відповідно до пункту 2 частини першої статті 255 ЦПК України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 1 лютого 2023 року у справі № 754/2882/22 (провадження № 61-10598св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108766069>.

Право орендодавця підлягає судовому захисту за його позовом про скасування державної реєстрації права оренди земельної ділянки, а не шляхом скасування державної реєстрації договорів оренди земельних ділянок

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 8 лютого 2023 року у справі № 663/3745/19 (провадження № 61-8192св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108959788>.

Спір за позовом військовослужбовця щодо визнання права перебувати на квартирному обліку та зобов'язання зарахувати на квартирний облік стосується можливості реалізації військовослужбовцем права на соціальну гарантію, надану йому в силу особливого статусу військовослужбовця, а тому є публічно-правовим та підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15 лютого 2023 року у справі № 463/2626/21 (провадження № 61-8409св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109102214>.

Спір щодо законності дій органів державної влади в частині ненарахування та невиклати державної соціальної допомоги на дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають у дитячому будинку сімейного типу, у розмірі та порядку, визначених в угоді про організацію діяльності дитячого будинку сімейного типу, підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15 лютого 2023 року у справі № 359/5717/21 (провадження № 61-12461св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109102207>.

Звернення до суду з клопотанням про визнання та надання дозволу на примусове виконання на території України рішення іноземного суду (республіки білорусь) на підставі Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах, підписаної від імені України у м. Мінську 22 січня 1993 року і ратифікованої Законом України від 10 листопада 1994 року № 240/94-ВР, дію якої зупинено Законом № 2783-ІХ, є підставою для застосування положення пункту 9 частини другої статті 468 ЦПК України та відмови в задоволенні такого клопотання

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 22 лютого 2023 року у справі № 757/55158/20-ц (провадження № 61-18314св21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109242031>.

Спір за позовом фермерського господарства про визнання протиправним і скасування наказу Міністерства юстиції України, яким було задоволено скаргу фізичної особи як одного із засновників (керівників) іншого фермерського господарства та скасовано рішення державних реєстраторів про реєстрацію права оренди на земельні ділянки за позивачем, підлягає розгляду в порядку господарського судочинства, оскільки в таких правовідносинах відповідач є не фізичною особою, а засновником фермерського господарства

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 1 березня 2023 року у справі № 143/1356/21 (провадження № 61-12433св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109303057>.

Передача виконавчого провадження до іншого органу ДВС не впливає на строк пред'явлення виконавчого листа до виконання

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 8 березня 2023 року у справі № 2-2236/12 (провадження № 61-12778св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109479803>.

Якщо до заяви про визнання і надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу заявник не додав оригінал арбітражної угоди або нотаріально завіреної копії такої угоди, така заява підлягає залишенню без розгляду на підставі частини першої статті 377, частини шостої статті 476 ЦПК України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 9 березня 2023 року у справі № 824/80/22 (провадження № 61-11006ав22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109491735>.

Особа не позбавлена можливості звернутися до суду із заявою про відновлення судового провадження, втраченого до закінчення судового розгляду, оцінку обґрунтованості якої надає суд під час її розгляду. Учасник справи розпоряджається своїми процесуальними правами на власний розсуд і з метою захисту своїх прав може звернутися до суду з новим позовом, що є його правом, гарантованим частиною першою статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 5 квітня 2023 року у справі № 214/4338/22 (провадження № 61-8св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110111220>.

Якщо умовами трудового договору, укладеного між працівником (моряк) і роботодавцем (компанія держави, під прапором якої плаває судно), погоджено юрисдикцію розгляду спорів судом держави компанії роботодавця, то спори між сторонами підлягають розгляду на підставі законів держави, під прапором якої плаває судно

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 3 травня 2023 року у справі № 947/18611/21 (провадження № 61-12853св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110749272>.

Направлення судом кореспонденції за зазначеною позивачем у позовній заяві адресою, за якою відповідач не проживає або не зареєстрований, не можна вважати належним повідомленням про розгляд справи. Таке порушення норм

процесуального права є обов'язковою підставою для скасування рішення суду першої інстанції

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 10 травня 2023 року у справі № 405/1117/20 (провадження № 61-3152св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110910083>.

Повноваження виконавця на звернення з позовною заявою, апеляційною скаргою в інтересах інших осіб передбачені частиною другою статті 4, частиною четвертою статті 42 ЦПК України, у тому числі з апеляційною скаргою в інтересах стягувача на судові рішення у справі про поділ спільного майна подружжя, який призвів до неможливості задовольнити вимоги стягувача за рахунок такого майна та виконання судового рішення про стягнення боргу

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 10 травня 2023 року у справі № 509/84/14-ц (провадження № 61-10946св22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110814031>.

Ключовим питанням щодо додержання процесуальних норм апеляційним судом під час постановлення ухвали про повернення апеляційної скарги в разі неусунення її недоліків у встановлений судом строк є не виключно спосіб надсилання судового рішення (на електрону пошту, адресу зареєстрованого чи фактичного місця проживання або юридичну адресу підприємства / установи / організації), а саме забезпечення досягнення мети – інформування особи про ухвалу апеляційного суду про залишення апеляційної скарги без руху, що підлягає вирішенню з урахуванням процесуальної поведінки заявника

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 17 травня 2023 року у справі № 634/343/20 (провадження № 61-1758св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111220925>.

У розумінні частини третьої статті 296 ЦПК України всі рідні брати та сестри, незалежно від того повнорідні вони чи неповнорідні, є близькими родичами, а отже мають право подати заяву про визнання брата (сестри) недієздатними

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 17 травня 2023 року у справі № 522/1929/20 (провадження № 61-1414св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111192348>.

Ті самі позовні вимоги одночасно не можуть розглядатися за правилами різних судових юрисдикцій, оскільки це є неприпустимим і може призвести до між'юрисдикційного конфлікту

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 24 травня 2023 року у справі № 161/10940/22 (провадження № 61-2476св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111220922>.

У разі встановлення судом, що позовні вимоги за своїм суб'єктивним складом повинні розглядатися в господарському судочинстві, суд закриває провадження у справі (повністю або частково), незалежно від доводів касаційної скарги. При цьому розгляд позовних вимог у порядку цивільного судочинства по суті є неможливим

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 червня 2023 року у справі № 676/7428/19 (провадження № 61-361сво22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111613898>.

Застосування судом апеляційної інстанції за аналогією закону частини четвертої статті 494 ЦПК України як правової підстави для закриття апеляційного провадження у зв'язку з неповним відновленням втраченого судового провадження не ґрунтується на положеннях цивільного процесуального законодавства та призведе до обмеження права заявника на доступ до правосуддя

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 червня 2023 року у справі № 2-7985/2003 (провадження № 61-9312сво22) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111713427>.

Без отримання повного тексту рішення суду неможливо виконати вимоги ЦПК України щодо належного мотивування апеляційної скарги.

Оприлюднення судового рішення в ЄДРСР не скасовує обов'язку суду вчасно направляти його копії учасникам справи

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 14 червня 2023 року у справі № 308/10650/19 (провадження № 61-5270св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111613905>.

Законодавець передбачив у межах процесуального представництва конструкцію «довіреність в електронній формі», яка видається відповідно до Положення про Єдину судову інформаційно-комунікаційну систему та/або положень, що визначають порядок функціонування її окремих підсистем (модулів), тому довіреність, видана із дотриманням зазначених правил, як електронний документ, не вимагає будь-якого засвідчення і є належним документом, що підтверджує повноваження представника у суді

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 21 червня 2023 року у справі № 619/1908/23 (провадження № 61-8428св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111742048>.

Вирішення спору із суб'єктом владних повноважень щодо права на отримання страхових виплат відповідно до частини другої, пункту 3 частини

шостої статті 12, пункту 2 частини першої статті 263 КАС України має розглядатися за правилами адміністративного судочинства

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 26 липня 2023 року у справі № 523/15106/19 (провадження № 61-8587св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112484392>.

Суд відмовляє в затвердженні мирової угоди щодо розірвання шлюбу, оскільки відповідно до статті 110 СК України розірвання шлюбу можливе лише за рішенням суду, тому такі умови мирової угоди є невиконуваними

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 26 липня 2023 року у справі № 523/1545/22 (провадження № 61-1300св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112484421>.

Сам по собі факт, що майнова шкода, завдана суб'єкту владних повноважень його працівником під час проходження публічної служби, не змінює правової природи спору, який стосується відшкодування шкоди в порядку регресу на підставі статей 1172, 1191 ЦК України, та не перетворює такий спір на публічно-правовий

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 5 липня 2023 року у справі № 206/2402/22 (провадження № 61-1918св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112287746>.

Забезпечення позову про поділ майна осіб, які проживали однією сім'єю без реєстрації шлюбу, у вигляді встановлення заборони на відчуження нерухомого майна, яке є предметом іпотеки, на яке вже було накладено арешт у порядку примусового виконання судового рішення та звернуто стягнення, не може вважатися допустимим заходом охорони матеріально-правових інтересів позивача від можливих недобросовісних дій з боку відповідача

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 4 липня 2023 року у справі № 359/3016/21 (провадження № 61-6893св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112030193>.

Якщо апеляційний суд після подання заяви про усунення недоліків установив наявність інших недоліків апеляційної скарги, які в ухвалі про залишення її без руху не зазначались, то суд не позбавлений можливості повторно залишити апеляційну скаргу без руху із зазначенням таких недоліків та встановленням заявникові строку для їх усунення

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 9 серпня 2023 року у справі № 757/1592/21 (провадження № 61-3651св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112758971>.

Спір за позовом особи, яка не була ні учасником кримінального провадження, ні учасником виконавчого провадження, в межах якого було накладено арешт на майно, та звернулася до суду за захистом своїх прав як співвласник майна, є приватноправовим і підлягає розгляду за правилами цивільного судочинства

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 9 серпня 2023 року у справі № 760/23634/21 (провадження № 61-5275св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112775496>.

Не можна зупиняти провадження у справі через перебування позивача у складі Збройних Сил України, якщо він активно бере участь у розгляді справи та наполягає на продовженні її розгляду

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15 серпня 2023 року у справі № 174/760/21 (провадження № 61-8044св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112896497>.

Законодавством встановлено позасудовий порядок отримання статусу члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України, що є підставою для відмови у відкритті провадження за заявою про встановлення факту, що має юридичне значення.

Рішення про відмову у наданні вказаного статусу може бути оскаржене у встановленому законом порядку, зокрема в порядку адміністративного судочинства

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 30 серпня 2023 року у справі № 332/1267/23 (провадження № 61-9021св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113236222>.

Належним відповідачем у справах щодо відновлення доступу приватним виконавцям до Автоматизованої системи виконавчого провадження є Міністерство юстиції України як суб'єкт владних повноважень, на який покладено повноваження щодо тимчасового зупинення, створення та забезпечення функціонування зазначеної автоматизованої системи

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 2 серпня 2023 року у справі № 761/13310/22 (провадження № 61-4779св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112758949>.

Суд, який застосовує захід процесуального примусу, зокрема тимчасове вилучення доказів для дослідження судом, не може вважатися стягувачем у виконавчому провадженні, оскільки є державним органом, який здійснює правосуддя у справі та видає виконавчий документ. Тому невиконання ухвали суду про тимчасове вилучення доказів для дослідження судом, яка набрала законної сили і в силу прямої норми закону є виконавчим документом,

що підлягає негайному примусовому виконанню, з підстав відсутності відомостей про стягувача не відповідає вимогам закону. Тривале невиконання судового рішення, яке за своєю природою спрямоване на забезпечення повного і всебічного встановлення судом обставин справи та в силу вимог закону підлягає негайному виконанню, створює перешкоди суду у виконанні завдання цивільного судочинства, тому може бути підставою для постановлення окремої ухвали

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 30 серпня 2023 року у справі № 299/2742/19 (провадження № 61-8287св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113236140>.

Обставини оголошення сигналу «повітряна тривога» у певному регіоні необхідно вважати загальновідомими, тобто такими, що не потребують доказування, а неявка в судові засідання учасників справи може бути спричинена такою надзвичайною ситуацією, яка об'єктивно унеможлиблює завчасне подання клопотання про відкладення розгляду справи з цих причин. Недопущення сторони в судові засідання у зв'язку з повітряною тривоною обмежує право доступу до суду

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 вересня 2023 року у справі № 2 -2823/11 (провадження № 61-6434св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113324413>.

Якщо позивач у справі є стягувачем у виконавчому провадженні, то він не може пред'являти позов про скасування постанови державного виконавця про повернення виконавчого документа стягувачу, оскільки законом у цьому випадку передбачений інший спосіб судового захисту, а саме оскарження стягувачем рішення, дій, бездіяльності державного виконавця в порядку, передбаченому розділом VII ЦПК України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 вересня 2023 року у справі № 740/6998/21 (провадження № 61-2264св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113357566>.

За наявності судового рішення про повернення дитини до іноземної держави, яке набрало законної сили, але залишається невиконаним, та відсутності згоди компетентного органу іноземної держави, до якої підлягає поверненню дитина, на здійснення юрисдикції національними судами України позов про визначення місця проживання цієї дитини не належить до юрисдикції національних судів України. У разі встановлення вказаних обставин під час розгляду цивільної справи провадження у справі підлягає закриттю на підставі пункту 1 частини першої статті 255 ЦПК України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 18 вересня 2023 року у справі № 545/2247/18 (провадження № 61-6421сво23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113626621>.

Якщо в позові об'єднано дві і більше немайнові вимоги до кількох відповідачів, судовий збір сплачується за кожну вимогу щодо кожного відповідача окремо. ЦПК України та Закон України «Про судовий збір» не містять норм, які б дозволяли зробити висновок, що законодавець хоче встановити більш сприятливі наслідки у вигляді сплати судового збору в меншому розмірі для випадків, коли позивач об'єднує вимоги до кількох відповідачів в одному позові

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 18 вересня 2023 року у справі № 758/5118/21 (провадження № 61-5554сво23) можна ознайомитися за посиланням: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/113721711>.

Позовні вимоги власника транспортного засобу про визнання недійсним і скасування акта про примусове відчуження транспортного засобу в умовах воєнного стану та витребування його у військової частини підлягають розгляду в порядку цивільного судочинства. Законодавець визначив юрисдикцію адміністративних судів з розгляду справ про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності (статті 350, 351 ЦК України). Вирішення спорів щодо реквізиції чинним законодавством до адміністративного судочинства не віднесене

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 13 вересня 2023 року у справі № 707/1298/22 (провадження № 61-4120св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113560656>.

Перелік підстав для закриття апеляційного провадження за апеляційною скаргою, визначений у статті 362 ЦПК України, є вичерпним та не містить такої підстави, як смерть однієї із сторін у справі, якщо спірні правовідносини не допускають правонаступництва

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 20 вересня 2023 року у справі № 466/6065/18 (провадження № 61-5430св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113867128>.

Подання правонаступником позивача, який прийняв спадщину після його смерті, до апеляційного суду заяви про відмову від позову у справі за наявності рішення суду, що було чинним протягом 25 років і власники (зокрема і заявник як спадкоємець) вільно розпоряджалися власністю, набутою на підставі рішення суду, протягом зазначеного часу, свідчить про очевидну недобросовісність заявника і його намагання уникнути звернення стягнення на майно в рахунок погашення боргу, якщо таку заяву подано після прийняття рішення в іншій справі про стягнення із правонаступника грошових коштів

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 4 жовтня 2023 року у справі № 2-469/1997 (провадження № 61-7276св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114020918>.

Законодавець визначив у процесуальному законі таку вимогу до позовної заяви, як необхідність зазначення в ній про вжиття заходів досудового врегулювання спору, якщо такі проводилися, незалежно від того, чи є вони обов'язковими. Підставою для повернення позовної заяви є ненадання доказів вжиття заходів досудового врегулювання спору, якщо такі є обов'язковими згідно із законом

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 жовтня 2023 року у справі № 367/2005/23 (провадження № 61-12061св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114187216>.

Спір за позовом фізичних осіб про стягнення грошових коштів за меморандумом та договором позики, підписаними фізичними особами, які отримували грошові кошти особисто, а не як уповноважені представники юридичних осіб, належить до розгляду в порядку цивільного судочинства

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 18 жовтня 2023 року у справі № 495/1703/22 (провадження № 61-12618св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114322861>.

Під час розгляду питання щодо розподілу судових витрат положення частини четвертої статті 270 ЦПК України про те, що суд може викликати сторони або інших учасників справи в судове засідання у разі необхідності, не виключають обов'язку суду повідомити сторони про призначення судового засідання з розгляду заяви про розподіл судових витрат відповідно до частини другої статті 246 ЦПК України чи повідомити їх про прийняття заяви до розгляду (якщо провадження у справі є письмовим)

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 1 листопада 2023 року у справі № 202/3681/16 (провадження № 61-10719св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114623041>.

Положення пункту 24 частини першої статті 353 ЦПК України необхідно розуміти як можливість учасника справи оскаржити в апеляційному порядку окремо від рішення суду ухвалу суду першої інстанції як про поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання, так і про відмову поновити пропущений строк для пред'явлення виконавчого документа до виконання

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 1 листопада 2023 року у справі № 756/5359/15-ц (провадження № 61-9380св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114653215>.

Справи щодо правочину, у тому числі оскарження реєстраційних дій щодо такого правочину, укладеного на забезпечення виконання основного зобов'язання між юридичними особами, належать до юрисдикції господарського суду, оскільки такий правочин є похідними від кредитних правовідносин суб'єктів господарювання

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 листопада 2023 року у справі № 201/5876/22 (провадження № 61-4378сво23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114848834>.

Враховуючи майновий стан сторони, суд може звільнити від сплати судового збору за подання до суду апеляційної/касаційної інстанції відповідної скарги у справі за поданням приватного виконавця про тимчасове обмеження у праві виїзду за межі України саме позивача – члена малозабезпеченої чи багатодітної сім'ї, а не приватного виконавця (заявника, скаржника), який не є позивачем у справі

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 листопада 2023 року у справі № 225/2213/20 (провадження № 61-7398сво23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114848830>.

Заява про встановлення факту вимушеного переселення особи з купованої території України задля уникнення загрози життю, здоров'ю, порушення свободи, особистих прав на свободу пересування, вираження думки, майнових прав, права на судовий захист на окупованій території саме у результаті збройної агресії російської федерації, метою якої є визначення статусу заявника як особи, що перебуває під захистом Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року з відповідними правовими наслідками, підлягає розгляду в порядку окремого провадження

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 8 листопада 2023 року у справі № 524/2722/23 (провадження № 61-13720св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114834990>.

Сам по собі факт досягнення дітьми повноліття до ухвалення судом першої інстанції рішення по суті спору щодо розміру аліментів не може бути підставою для закриття провадження у справі на підставі пункту 2 частини першої статті 255 ЦПК України через відсутність предмета спору

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15 листопада 2023 року у справі № 522/3680/22 (провадження № 61-12919св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115126798>.

Військовою частиною не може бути ініційоване питання про встановлення в судовому порядку факту смерті військовослужбовця з метою передання закріпленого за ним майна у розпорядження та для систематизації обліку

військового майна, оскільки саме по собі встановлення цього факту не породжує для військової частини жодних юридичних наслідків, а тому не може бути предметом судового провадження, що є підставою для відмови у відкритті провадження у справі. Зазначені юридичні наслідки можуть бути досягнуті іншим позасудовим способом, через локальні нормативно-правові акти Міністерства оборони України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 6 грудня 2023 року у справі № 295/4812/23 (провадження № 61-10246св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115545982>.

Постанова суду апеляційної інстанції про забезпечення позову, ухвалена за наслідком перегляду відповідної ухвали суду першої інстанції про забезпечення позову, одночасно є і підставою виконання, і виконавчим документом, тому має відповідати встановленим законом вимогам до виконавчого документа

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 7 грудня 2023 року у справі № 757/33742/19 (провадження № 61-3730св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115859366>.

При вирішенні питання про стягнення витрат на правничу допомогу з позивача, на утриманні якого перебуває малолітня дитина, на користь відповідача підлягає перевірці та оцінці судом дотримання балансу сторін, пропорційність і співмірність витрат на оплату послуг адвоката зі складністю справи та обсягом виконаних робіт, зважаючи на розумність їхнього розміру, з огляду на конкретні обставини справи, фінансовий стан обох сторін та інтереси дитини

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 13 грудня 2023 року у справі № 359/10310/21 (провадження № 61-2406св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116075971>.

Скасування ухвали про звернення застави в дохід держави без вирішення питання про повернення застави не свідчить про те, що заставу не було звернуто в дохід держави.

Якщо внесена на відповідний депозитний рахунок сума застави не звернута в дохід держави, то застава може бути повернута в порядку, передбаченому КПК України, в іншому випадку вимога про стягнення майнової шкоди в розмірі застави підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 20 грудня 2023 року у справі № 757/31820/19 (провадження № 61-10554св23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115937390>.

В українському законодавстві закріплений загально визнаний у проарбітражних юрисдикціях принцип обмеженого втручання національних

судів в арбітражні рішення при розгляді заяви про їх скасування. Тобто суд не може перевіряти правильність застосування складом арбітражу норм матеріального права, а лише з'ясовує наявність чи відсутність підстав, передбачених законом, для скасування рішення (вичерпний перелік таких підстав закріплено в частині другій статті 34 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» і частині другій статті 459 ЦПК України). Інакше це буде перевищенням національним судом його повноважень

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 21 грудня 2023 року у справі № 824/83/23 (провадження № 61-15524ав23) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115860517>.

Огляд судової практики Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду за 2023 рік / Упоряд.: управління аналітичної та правової роботи Касаційного цивільного суду департаменту аналітичної та правової роботи. Київ, 2024. – 55 с.

Застереження: видання містить короткий огляд судових рішень Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн:

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua